

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (6)

Datum
2024-05-17

Diarienummer
3539-2024

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om delbetänkandet Nya regler om cybersäkerhet (SOU 2024:18)

Er beteckning: Fö2024/00496

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på ambitionen att skapa en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela EU. Vi ser även positivt på ett tillkommande tillsynsuppdrag enligt den föreslagna regleringen.

Länsstyrelsen tillstyrker utredningen i stort men avstyrker förslaget att utpekade länsstyrelser ska utöva tillsyn över resterande länsstyrelser. På grund av länsstyrelsernas gemensamma strukturer skulle en korsvis tillsyn orsaka intressekonflikter och riskera att myndigheternas oberoende ifrågasätts.

Länsstyrelsen lämnar därutöver några synpunkter på utredningens förslag och bedömningar.

5.2.1 Utgångspunkter

Länsstyrelsen stödjer användningen av vedertagna begrepp och normalt språkbruk. Att regleringen använder begrepp och språk som finns i annan reglering, standarder och normalt språkbruk kommer att underlätta tillämpningen av reglerna.

Utredningens begrepp ”riskhanteringsåtgärder” bör enligt länsstyrelsen bytas ut mot det vedertagna begreppet ”säkerhetsåtgärder”.

5.5.4 Undantag för offentliga verksamhetsutövare

Länsstyrelsen instämmer med MSB och Säkerhetspolisens förslag (som redovisas i avsnitt 5.2.11) att hela den offentliga sektorn, utan undantag, borde ha omfattats av lagen. Länsstyrelsen anser vidare att det skulle underlätta tillämpningen och öka acceptansen för

regelverket om samtliga aktörer omfattades av lagens tillämpningsområde. Länsstyrelsens uppfattning är därför att undantag inte bör göras för myndigheter som till övervägande del bedriver säkerhetskänslig eller brottsbekämpande verksamhet. Även för det fall en verksamhetsutövare bedriver säkerhetskänslig verksamhet eller brottsbekämpning krävs god cybersäkerhet.

5.5.5 Undantag för enskilda verksamhetsutövare

I enlighet med synpunkter lämnade på föreslagna undantag för offentlig verksamhet, är det länsstyrelsens uppfattning att undantag inte bör göras för enskilda verksamhetsutövare som till övervägande del bedriver säkerhetskänslig eller brottsbekämpande verksamhet. Även för det fall en verksamhetsutövare bedriver säkerhetskänslig verksamhet eller brottsbekämpning krävs god cybersäkerhet.

6.2 Register över väsentliga och viktiga verksamhetsutövare

Länsstyrelsen anser att tidsramen för tillsynsmyndigheterna att upprätta ett register över väsentliga och viktiga verksamhetsutövare är väldigt kort. Särskilt med tanke på att uppdraget att genomföra tillsyn utifrån NIS2 är ett nytt uppdrag för myndigheten. Verksamhetsutövarna har ännu kortare tid på sig att inkomma med en anmälan, som även föreslås vara sanktionsgrundande vid utebliven anmälan. Länsstyrelsen ställer sig därför frågande till den snäva tidsramen och anser att den bör förlängas.

Länsstyrelsen anser att MSB bör få i uppdrag att etablera och förvalta en gemensam systemplattform för hantering av registren över väsentliga och viktiga verksamhetsutövare. Då det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv inte är rimligt eller resurseffektivt att varje tillsynsmyndighet lägger ned resurser på att ta fram egna systemlösningar som ska hantera verksamhetsutövarnas anmälningar, som i slutändan ska delas med MSB i egenskap av gemensam kontaktpunkt.

8.4.2 Tillsynsmyndigheter i Sverige

Länsstyrelsen tillstyrker att Länsstyrelsen i Norrbottens län ska vara en av fem nya tillsynsmyndigheter.

Utmaningar med fler tillsynsmyndigheter för en verksamhetsutövare

I utredningen framförs förslag om att en verksamhetsutövare ska kunna ha flera tillsynsmyndigheter. Det innebär att tillsynsmyndigheten ska bedriva tillsyn över en aktörs verksamhet som inte omfattas av en annan aktörs tillsyn. Länsstyrelsen anser att detta kan bli en stor utmaning för både verksamhetsutövarna och tillsynsmyndigheterna. Exempelvis kan vissa kommuner komma ha flera tillsynsmyndigheter, då de bedriver hälsosjukvård, vattenverksamhet och kommunal verksamhet. Kommunen kommer i denna situation behöva anmäla sig till flera tillsynsmyndigheter. Det kan skapa otydlighet för verksamhetsutövaren angående vem de ska vända sig till vid frågor och osäkerhet vid tillsyn.

För tillsynsmyndigheten kan detta kräva stora resurser för att samverka och samarbeta med andra tillsynsmyndigheter så att tillsynen blir likvärdig. Det kan även bli administrativt betungande och ta resurser från den faktiska tillsynen. Länsstyrelsen anser även att det kan bli svåra gränsdragningar gällande vilken tillsynsmyndighet som kan bedriva tillsyn mot vad, då hela verksamheten omfattas. Länsstyrelsen menar att det kan bli ett ineffektivt arbetssätt som inte kommer öka cybersäkerheten, vilket syftet med regleringen är.

Problem med att länsstyrelserna utövar tillsyn över varandra

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att utpekade länsstyrelser ska utöva tillsyn över resterande länsstyrelser. Länsstyrelserna har gemensam it-drift och gemensamma strukturer för informationssäkerhet och utveckling. Förslaget skulle därför innebära att länsstyrelserna utövade tillsyn över sig självt.

Länsstyrelsernas gemensamma strukturer

Regeringskansliet har genom regleringsbrev förordnat att länsstyrelserna ska ha en gemensam och effektiv it-verksamhet. Länsstyrelserna har en överenskommelse som reglerar den gemensamma it-verksamheten med Länsstyrelsen Västra Götaland som värmlänsstyrelse. Värmlänsstyrelsen ansvarar för länsstyrelsernas it-säkerhet samt för att it-miljön ges en ändamålsenlig, effektiv och enhetlig utformning.

Länsstyrelserna har också en gemensam stödfunktion för informationssäkerhet och dataskydd, Safir, med Länsstyrelsen Stockholm som värmyndighet. All anskaffning och utveckling av it hanteras gemensamt på länsstyrelserna med en gemensam förvaltningsmodell som har länsstyrelsen Västmanland som världlänsstyrelse. Sammanfattningsvis innebär det att länsstyrelsernas informations- och cybersäkerhetsarbete är väl integrerat och inte med lätthet kan tillsynas var för sig. De gemensamma strukturerna har en så pass stor påverkan på cybersäkerheten att en korsvis tillsyn inom länsstyrelserna skulle orsaka intressekonflikter och riskera att myndigheternas oberoende ifrågasätts.

8.4.5 Föreskrifter

För att göra det lätt att göra rätt anser länsstyrelsen att MSB bör få i uppdrag att ta fram gemensamma och generella föreskrifter för alla sektorer. Dessa föreskrifter kan därefter kompletteras med sektorsspecifika föreskrifter i de delar som inte täcks in av de generella föreskrifterna. Detta förslag skiljer sig från utredningens förslag där tillsynsmyndigheterna, förutom länsstyrelserna, ges föreskriftsrätt inom sitt tillsynsområde.

8.4.6 Tillsynsmyndighetens undersökningsbefogenheter

Tillsynsmyndigheten föreslås få anlita ett oberoende organ för att utföra regelbundna säkerhetsrevisioner av väsentliga verksamhetsutövare. Länsstyrelsen anser att det är otydligt hur detta ska finansieras. Det framgår inte om det ska rymmas inom ramen för finansieringen för tillsynsuppdraget eller om det tillkommer en särskild post för dessa säkerhetsrevisioner. Om det är tänkt att ske inom ramen för finansieringen av tillsynsuppdraget ställer sig Länsstyrelsen frågande till om detta verktyg kommer användas.

Utredningen föreslår att tillsynsmyndigheten får låta genomföra säkerhetsskanningar hos verksamhetsutövare som omfattas av cybersäkerhetslagen. Länsstyrelsen menar att det är otydligt gällande vem som ska genomföra säkerhetsskanningarna. Om det är tillsynsmyndigheten som ska ha denna förmåga skulle det innebära att förmågan samt it-stöd för att genomföra säkerhetsskanningarna behöver finnas internt hos myndigheten. Detta är något som bör tas hänsyn till i beräkning av anslaget för myndigheten.

9.5.4 Utse övervakningsansvarig hos tillsynsmyndigheten

Tillsynsmyndigheten har möjlighet att utse en övervakningsansvarig med väldefinierade uppgifter för en fastställd tidsperiod för att övervaka att de berörda entiteterna efterlever artiklarna 21 och 23. Länsstyrelsen anser att det är otydligt vad detta innebär i praktiken och bör därmed förtydligas.

12.6.2 Uppgifter för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Länsstyrelsen anser att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör få i uppgift att utveckla utbildningar inom it- och informationssäkerhet för bland annat tillsynsmyndigheterna. Detta på samma sätt som Förvarshögskolan har i uppdrag att utveckla utbildningar inom säkerhetsskydd¹. Länsstyrelsen anser att det är nödvändigt eftersom det råder stor brist på kompetens inom området.

12.6.7 Utredningens förslag – ekonomiska konsekvenser för tillsynsmyndigheterna och för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Länsstyrelsen anser att det är mycket positivt att cybersäkerheten ska stärkas i unionen. Dock föreligger fortfarande en stor brist på kompetens inom området. Ännu färre de med tillsynserfarenhet och kunskap inom cybersäkerhet. Även om Länsstyrelsen har i uppdrag att utöva tillsyn inom säkerhetsskyddsregleringen så behövs en annan typ av kompetens för att genomföra tillsyn inom den föreslagna cybersäkerhetslagen. Länsstyrelsen gör bedömningen att det troligtvis kommer behövas större teknisk kunskap hos myndigheten. Kunskap inom sakområdet är en förutsättning för att en ändamålsenlig tillsyn kan bedrivas.

Brist på kompetens och tidsåtgången för resor inom länsstyrelsens stora geografiska område bör tas hänsyn till vid beräkning av anslag till tillsynsmyndigheterna.

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Förvarshögskolan

Allmänna synpunkter

För att förtydliga ansvaret för tillsynsmyndigheterna anser Länsstyrelsen att det bör övervägas att, på samma sätt som i säkerhetsskyddsregelverket (se 8 kap. 4 & 12 §§ säkerhetsskyddsförordningen 2021:955), införa ett kartläggningsuppdrag och ett vägledningsuppdrag i regleringen. Länsstyrelsen anser även att det är otydligt till vilken myndighet verksamhetsutövaren ska vända sig till vid vägledningsfrågor.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med informationssäkerhetssamordnare Jimmy Rova och handläggare Sandra Schylander som föredragande. I den slutliga handläggningen har också handläggare Hanna Mörtberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:
visnja.raguz@regeringskansliet.se